

К.В. ШУСТРОВА, канд. юрид. наук, доц.,
Криворізький факультет Національного університету «Одеська юридична академія»
К.В. ШУРУПОВА, канд. юрид. наук, доц., Криворізький національний університет

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Тривалий час поняття закриття кримінального провадження не відокремлювалась від понять звільнення від кримінальної відповідальності, а також від припинення кримінального переслідування тощо. Крім того, науковцями-правознавцями закриття кримінальної справи розглядаються як з позицій кримінального процесуального законодавства так і з позицій кримінального права. Тому досить велика кількість вчених досліджувала поняття закриття кримінального провадження, і сутність цього терміну визначається ними по-різному. Наприклад, залежно від історичного періоду закриття кримінального провадження розглядалося як: 1) процесуальний акт, що виражає рішення відповідного органу чи особи; 2) кримінально-процесуальна діяльність відповідних органів; 3) форма закінчення досудового розслідування; 4) гарантія від необґрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності; 5) самостійний правовий інститут тощо.

Закриття кримінального провадження являє собою юридичний акт (процесуальне рішення та відповідний процесуальний документ), яким припиняється здійснення кримінального провадження через наявність певних, встановлених законом, обставин. Поняття «закриття кримінального провадження» має у своєму складі такі структурні елементи як: підстави закриття кримінального провадження; порядок закриття кримінального провадження, що у своїй сукупності і становлять загальні положення закриття кримінального провадження. Закриття кримінального провадження можливе як на стадії досудового розслідування, так і у судовому провадженні. Відповідно закриття кримінального провадження визнається однією із форм закінчення досудового розслідування, підготовчого судового провадження, судового розгляду, апеляційного провадження, касаційного провадження. Рішення про закриття кримінального провадження приймається слідчим, дізнавачем, прокурором, судом і оформлюється відповідно у формі постанови чи ухвали.

Слід також розмежовувати терміни «закриття кримінального провадження», «припинення кримінального переслідування» та «звільнення від кримінальної відповідальності». Так, звільнення від кримінальної відповідальності – це відмова держави від застосування обмежень, за судження та покарання до особи, що вчинила злочин, передбачений кримінальним законом, якщо така особа не становить значної суспільної небезпеки, виконала певні нормативні умови та спроможна виправитися без примусу держави через покарання. Іншими словами, звільнення від кримінальної відповідальності означає факт, що особу не буде притягнуто до кримінальної відповідальності, хоча ця особа вчинила діяння, що містять ознаки складу злочину і ці діяння не вчинені під впливом обставин, що виключають злочинність діяння [1]. Що стосується припинення переслідування, то В.В. Навроцька наголошує, що кримінальне переслідування – це процесуальна діяльність, що здійснюється стороною обвинувачення з метою викриття підозрюваного, обвинуваченого у вчиненні злочину. [2, с. 175-176].

Таким чином, слід розмежовувати терміни «закриття кримінального провадження», «припинення кримінальне переслідування», «звільнення від кримінальної відповідальності», які розрізняються за змістом та підставами застосування. В кримінально-процесуальному законодавстві окремого визначення закриття кримінального провадження немає. Тому нагальною є потреба внесення змін до Кримінально процесуального кодексу України, зокрема визначення терміну закриття кримінального провадження

Список літератури

1. **Захаров Д. О.** Правова природа та система рішень апеляційного суду у кримінальному судочинстві: автореферат дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2019. 20 с.
2. **Навроцька В. В.** Засада диспозитивності та її реалізація в кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Львівський національний ун-тет ім. Івана Франка. Львів, 2020. 255 с.